

הלכות הדרף היומי

מסכת סוכה

דף נ.

א. מסננת יש בו משום גילוי

שלשה משקים אסרו חכמים¹, אם היו מגולים מפני השש סכנת נפשות, שמא שתו או אכלו מהם הנחש וכיוצא בו מזוחלי עפר בעלי הארס והטילו בהם ארס ואלו הם, המים והיין והחלב, ואפילו אם סננו אותם אין הסינון מועיל לארס. ושאר כל המשקים מותרים², אף ללא סינון, שאין בעלי הארס שותים מהם.

בימינו, שאין הנחשים מצויים בינינו, אין לחוש משום גילוי, ומותר לכתחילה לשתות ממשקאות אלו שהיו מגולים³. ויש שכתבו⁴ שמכל מקום שומר נפשו ירחק מהם⁵.

אולם אפילו עכשיו שאין מקפידים על הגילוי, אין מקדשים עליו⁶, משום⁷ הקריבהו נא לפחתך, ואפילו אם סיננו במסננת אין מקדשים עליו שאין המסננת מועילה לגילוי.

אבל מברכים עליו בורא פרי הגפן, אפילו אם לא סינוהו.

¹ רמב"ם רוצח ושמירת נפש פי"א ה"ו וה"ה; מוש"ע יו"ד קטז א

² רי"ף ורא"ש ע"ז ל ב; רמב"ם שם ה"ז. ועי' ב"י וב"ח יו"ד שם ופר"ח שם בטעמם. שלדעתם אף הדבש והציר יש בהם משום גילוי, והוא הדין במוריים ודעת הרשב"א תוה"א בית ג שער ה; מאירי חולין ט ב ומט ב; טור שם; פר"ח שם. שרק דבש, נוסף על מים יין וחלב, ושאר כל המשקים, ואפילו הציר, מותרים, שאפילו אם בעלי הארס שותים מהציר, הרי הציר שורף את הארס ושוב אינו מזיק

³ שו"ע ונו"כ יו"ד קטז א

⁴ של"ה ח"א שער האותיות; פאת השלחן סי' ב ס"ק לב בשם הגר"א שהיה נוהג בכל דיני גילוי, מחמת שיש עוד טעמים נסתרים, ועי' ס' ארחות חיים צוואת ר"א הגדול סי' סב ובפי' הגר"ח"ה מאיזביצא שם בענין שתיית מים מגולים בלילה.

⁵ וכן בפר"ח סי' קטז ועי"ש שסידר את כל פרטי דיני הגילוי

⁶ שו"ע ונו"כ או"ח ערב א

⁷ ועיין בספר עמרת צבי, אות ב'. ובערוך השולחן (סעיף ה) שכתב כעין טעם זה משום שיש מגולה נאסר משום מיאוס, לפיכך אין לחלק בין זמן הגמרא לזמנינו. ובפתח הדביר ח"ג סי' ערב אות ב הביא מספר עצי אלמוגים שכתב בטעם הדבר, שאף שבזמנינו אין חוששים שיתערב ביין ארס של נחש, אבל חוששים לרוק של שאר בעלי חיים שהתערב בתוך היין ומחסר ממנו השיעור הנצרך לקידוש.

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדף היומי

מסכת סוכה

ואם עמד שעה מועטת פחות משלוש שעות מגולה⁸, אין להקפיד בזמן הזה ומותר לקדש עליו⁹, אלא אם כן נתגדר ריחו וטעמו, או שעבר עליו רוב לילה¹⁰. אך לכתחילה יש להזהר שלא להניח אפילו זמן מועט מגולה¹¹.

במקום הפסד גדול, יש להתיר להכשיר יין מגולה לעורך קידוש, על ידי ביטול ברוב יין שאינו מגולה¹².

ואם היה מונח בתוך המקרה, או בתוך ארון סגור, אינו נפסל לקידוש אלא אם התגדר ריחו וטעמו¹³.

הדרן עלך לולב וערבה

⁸ בקצות השולחן סי' מ"ו בבדה"ש סק"ב כתב שיש להביא ראיה מליל הסדר שאפילו ג' או ד' שעות בכלל שעה מועטת, שהרי שמוזנים יין לכוס שני ואומרים עליו את ההגדה, הכוס עומדת מגולה כל זמן ההגדה (שהוא לפעמים ג' או ד' שעות). וכן מבואר בערוך השולחן (סעיף ה), שרק אם עמד מגולה הרבה שעות, יש להקפיד שלא לקדש עליו. ועיין שש"כ (ח"ב פמ"ז הערה צ) בשם הגרשו"א, ובשו"ת דברי מלכיא"ל כתב שודאי שבמשך ה' או ו' שעות שעומד היין מגולה, לא נתגדר ריחו וטעמו, ואינו נפסל לקידוש. וב רור יקרא (עמ' שנא) מובא בשם הגרשו"א, שהגדר הוא, כל שדרך העולם להתייחס ליין זה כ'אינו מכובד' מחמת שהיה מגולה זמן מרובה אין לקדש עליו, אבל אם היה מגולה שעה אחת מותר.

⁹ מ"ב שש ג

¹⁰ שו"ת בית יהודה או"ח מג ובא"ח ש"ב בראשית כה

¹¹ כף החיים שם ז

¹² בשו"ת שבט הלוי (ח"ו סי' קיא אות ב) כתב, שבמקום הפסד גדול, דרכו להקל ולתקן את היין שהתגלה ע"י ביטול ברוב. ועיין עוד בשו"ת שמחת כהן (או"ח סי' ע"ה) מש"כ בענין זה. ובגרנ"ק (חוש שני ח"ד פפ"ה סק"א) ובקובץ תשובות (ח"ג סי' מה) הסתפק לומר שאולי אפ' בלא רוב יין כשר יועיל לערב בו יין טוב, דלא נרע היין אף שנמר ריחו וטעמו ממים שאפשר למוזג בהם את היין, אמנם דחה צד זה דל"ש מזיגה אלא במים ולא ב"יין שנמר ריחו וטעמו.

¹³ כף החיים שם ט

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>